

til der kunde være Trang, og det er den, som jeg har omtalt, at der nemlig gives Berettigelse til at indkalde de yngre Aldersklasser for at indøve dem; det er det, som behøves, men naar denne er givet, saa har den Myndighed, der skal ordne Væbningsvæsenet, alle de nødvendige Midler ihænde for at kunne indrette det saaledes, som det bør være. Alle Fritagelserne ere horkaldne i den almindelige Værnepligtslov og de Fritagelser, som findes paa Bornholm, indrømmes ikke fra Værnepligtslovens, men fra Væbningsvæsenets Side. Væbningsvæsenet kan, idet det træder frem, sige: Hver Mand paa Bornholm indordnes i de og de Afdelinger; men forsaavidt han udfører en Bestilling, der er nødvendig for det borgerlige Samfund, saa fritages han, saalænge han udfører denne Bestilling, for de Pligter, som hans Stilling i Væbningsvæsenet ellers vilde medføre. Længere kan ingen Fritagelse gaae og bør ikke gaae; Alt hvad der gaaer udenfor de Fritagelser, som Værnepligtsloven har fastsat for de Geistlige og for Skolelærerne — selv om den nye Lov gaaer igjennem — falder saaledes ind under Væbningsvæsenet og ikke under Værnepligten. Det Væsentlige er at finde den rette Grænse mellem Værnepligten og Væbningsvæsenet. Værnepligten er den almindelige Pligt, som paahviler Borgerne, og som bestemmer, hvorledes Væbningsvæsenet for sit Formaal tør benytte hans Kræfter; det er de i Værnepligtsloven indeholdte Begrænsninger, som beskytte Borgerne for Indgreb fra deres Side, som fastsætte Bestemmelserne for Anvendelsen af deres Kræfter. Det er det, som maa fastholdes, at disse Begrænsninger sikke Borgeren for, at hans Kræfter misbruges i Væbningsvæsenets Tjeneste, saalænge han forbliver i sin borgerlige Stilling, og at han ikke udrides tidligere af denne end nødvendigt. Det er derfor No-

get, som vil blive nødvendigt, naar det bornholmske Væbningsvæsen udvikles, at man da fastholder disse Grændser meget skarpt: naar vedkommende Myndigheder tør indkalde de paagjældende Personer til visse Tjenestehedser i Fred og Krig, hvilke disse Myndigheder ere og hvilke de Former ere, hvorunder denne Myndighed kan udøves. Det er det, som er det Vigtige, og det, som vi have med at gjøre, er at bestemme disse Begrænsninger og disse betryggende Forholdsregler for Borgerne; det er det, der fra vor Side bør sørges for, medens det fra Monarchiets, fra Krigsmagtens Side skal fastsættes, hvorledes de bornholmske Borgere skulle kunne bruges indenfor disse Grændser. Jeg troer, at naar de ærede Herrer fra Bornholm tage dette under Overveielse, ville de komme til den Erkjendelse, at dette Lovforslag ikke er noget Skridt fremad paa den Vej, som de ville gaae; thi saavidt jeg har forstaaet, er det jo deres Ønske at faae Væbningsvæsenet forbedret, at give et Stød til, at Væbningsvæsenet paa Bornholm ordnes saaledes, at man ikke idelig og idelig søger at gjøre sig fri derved, søger at afflasse det, og søger at bringe Bornholm i en lille Bataillon ind under den almindelige Væbning, medens de ville have bevaret den Tillid, det giver Bornholmerne at kunne forsvare deres egen Ømod et Overfald. Det forekommer mig, at dette Lovforslag ikke vil bevirke noget Skridt fremad i saa Henseende, og jeg kan heller ikke ansee det nødvendigt i dette Tilfælde, medens dertil endnu kommer, at det staaer i skjærende Modsetning til en anden Lov, som er under Behandling i det andet Thing, idet denne forlanger een Form for Værnepligten paa Bornholm, og Forslaget her indeholder en temmelig Afvigelse deraf.